

[монографія] / [О.С. Онищенко, В.М. Горовий, В.І. Попик та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. — К., 2013. — 220 с.

5. Чистякова Г.В., Бондарева Е.П. Коммуникативные стратегии и тактики в самопрезентациях (на материале русско- и англоязычных сайтов знакомств) [Электронный ресурс] / Г.В. Чистякова, Е.П. Бондарева // Филологические науки. Вопросы теории и практики. — Тамбов: Грамота, 2014. — №11. — Ч. 2. — С. 203–207 — Режим доступа: <http://www.gramota.net/materials/2/2014/11-2/53.html>.

6. Шевченко И.С., Шевченко В.О. Выбор интернет-прозвища как тактика самопрезентации в интернет-дискурсе / И.С. Шевченко, В. — 242.

УДК (81'342..81'276.4)(477.52/6)

Товстенко В.Р.

кандидат філологічних наук, доцент

кафедри української мови та літератури

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ПРОСТОРІЧЧЯ ЯК ПЕРЕШКОДА НА ШЛЯХУ ДО ЕФЕКТИВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Анотація. У статті досліджено основні аспекти вивчення розмовної мови, проаналізовано стильові шари української мови, зокрема її розмовної лексики — як літературної, так і позанормативної, з'ясовано місце просторічної лексики в структурі словникового складу сучасної української мови, проведено аналіз українського просторіччя на лексико-фразеологічному рівні. Доведено, що в центрі уваги міжкультурної комунікації завжди перебуває мова, в якій віддзеркалюються ключові особливості людської особистості та всієї національно-культурної спільноти. Значну увагу приділено лінгвістичному компоненту міжкультурних комунікацій. Зазначено, що вільне володіння розмовною мовою дає можливість знаходити порозуміння в суспільстві, уникати конфліктів, висловлювати власну думку.

Ключові слова: мовна картина світу, міжкультурна комунікація, негативна інтерференція, ненормативне калькування, територіальні діалекти, соціальні жаргони, розмовна мова, суржик, арго, сленг, інтержаргон, міжмовна омонімія.

Abstract. Main aspects of colloquial are studied and stylistics strata in Ukrainian language are analyzed in the article «Vernacular as an obstruction to the effective cross-cultural communication». The spoken language both literary and informal colloquial lexicon are analyzed there; as a result a place of vernacular lexis in the modern Ukrainian language structure is found out. Ukrainian vernaculars are analyzed on lexical and phraseological levels. It is proved that cross-cultural communication always focuses on language, which reflects the key features both of a person and of the whole national and cultural community. Special attention is paid to the linguistic component of cross-cultural communication. It is proved that good command of the spoken language makes it possible to find consensus in society, to avoid conflicts, to express ones opinion.

Key words: language world view, intercultural communication, negative interference, non-normal calque, areal dialects, social pattern, spoken language, mixed language, ritual talk, slang, cross-pattern, cross-lingual homonymy.

Дослідження будови, особливостей функціонування та розвитку загальнонаціональної мови мають рівномірно охоплювати всі її структурно-функціональні різновиди — літературну мову, територіальні діалекти, соціальні й

професійні жаргони й той шар загальнонародної мови, який, з одного боку, не є територіально або соціально обмеженим, а з другого боку, не входить до складу нормативної мови. Явище розмовної мови вивчається в двох основних аспектах: а) з погляду ситуативно-комунікативних особливостей функціонування розмовної мови: її опора на позамовну ситуацію, непідготовленість мовного акту, перебіг його в умовах неофіційних, невимушених стосунків між мовцями, функціонування в усній формі тощо; б) з погляду стилістичної диференціації розмовної мови в межах загальнонаціональної мови: її поділ на розмовну мову літературної мови й некодифіковані форми розмовної мови (діалекти, жаргони тощо). Стилiстичний статус просторiччя, як i iнших структурно-функцiональних рiзновидiв загальнонародної мови (територiальних дiалектiв, жаргонiв, професiйної розмовної мови), усвiдомлюється, звичайно, тiльки з позицiї лiтературної мови, носiями лiтературної мови — як певнi вiдхилення вiд її стилiстичних норм. Просторiччя виникло з потреб побутового спiлкування i виконує тiльки цю функцiю. У рiзних функцiональних стилях лiтературної мови використовуються з певною стилiстичною метою елементи просторiччя. Просторiччя — один iз структурно-функцiональних некодифiкованих рiзновидiв загальнонародної мови, який протистойть лiтературнiй мовi, її розмовному стилю. Основними критерiями просторiчності мовних явищ можна вважати: 1) ненормативнiсть, 2) стилiстичну зниженiсть, 3) загальнопоширенiсть. Найвизначальнiшою ознакою просторiччя є усвiдомлення його як соцiально нижчого рiзновиду загальнонародної мови. Частина таких слiв в СУМi ремаркуються як:

— розм.[овні]: *білет* «квиток» (Юркевич) У мене є ще *білет* моєї екскурсії — я ще поїду». — І. Кочерга), *грузовик* («Грузовик повернув із широкої вулиці в цей заулочок і одразу застряв». — Ю. Яновський);

— розм., рідко: *башка* «голова» (Горлов) А що перев'язувати, знов *башку*?» — О. Корнійчук), *лікарство* «ліки» («Не приймаю жодних *лікарств*, окрім крапель з конвалії». — М. Коцюбинський);

— рідко: *блистіти* «блищати» («Веселе сонечко *блищить*, Проміння щедро ллє! — П. Грабовський), *лічити* «лікувати» («Вона набрала зілля Та пішла в палати *Лічить* його». — Т. Шевченко);

— діал.[ектні]: *балабайка* («Молодий боєць уже не в силі був розплутати — існує перед ним сонце, обриси недалекого міста, бренькіт *балабайки*... чи це він ще спить». — Л. Смілянський), *врем'я* «час» («Дівчино-серденько! Жартуй, поки є *врем'я*». — Є. Гребінка);

— заст.[арілі]: *присоглашати* книжн., заст. «запрошувати» («—Сідай, Параско, на поріжку, — *присогласила* Настя, посунувшись і даючи місце коло себе». — Панас Мирний);

— зневажл.[иві]: *бахур* «байстрюк», *босяцюга*, *халамидник* та ін.

— фам.[ільярні]: *блат* («—Це я даю Козакову по *блату*, — висловлювався сержант про себе в третій особі». — О. Гончар), *дилда* («—Отака *дилда*, років двадцяти чотирьох, вже одружений, а дурний, аж світиться». — Ю. Збанацький).

Аналіз стильових шарів української мови, зокрема й її розмовної лексики —

як літературної, так і позанормативної, неможливо виконати без адекватної системи їх стилістичної характеристики. Значна частина слів з ознакою різкої стилістичної зниженості перебуває на межі літературного й просторічного слововжитку, наприклад:

— дієслова з широким значенням інтенсивної дії: *дути* («—Молися за мене, жінко, — промовив він тихо. — Моліться за мене, діти. Бо я...пішов. — *Дуй!*» — О. Гончар), *жарити* («Узяли ви, значить, Перекоп і *жарите* до Сімферополя...» — Остап Вишня);

— найменування людей за різними (негативними) ознаками, їх частин тіла, їх ознак і дій: *вилупок* («—Ми вже довідались, хто це доказав йому... Отой канцелярський *вилупок* — Яшка, то, мабуть, він». — С. Васильченко), *здихля* («—Потрібно було таке *здихля* брати на роботу, ліпше б Ярина прийшла». — Леся Українка).

У межах просторічної лексики виділяють певні тематичні групи й синонімічні ряди, наприклад:

— у звертаннях до сторонніх осіб: *браток* («[Горлов]... Ти, *браток*, поменше б говорив. Сиплеш, наче горохом, біс не розбере». — О. Корнійчук), *братці* («—Розходься, *братці!* — Натовп колихнувся і ще зашумів дужче». — А. Головка);

— на позначення жінки легкої поведінки: *хвойда* («Нема Ілька, обманув, — майнула в Андрія думка. — Дурень...А! Може, він у Мотрі? Он що! А я думаю...О, *хвойда* проклята!» — В. Винниченко), *шльондра* («—Я йому покажу... Жінка в полі на снігу, а він у чайній з якоюсь *шльондрою*...» — В. Кучер);

— образливі назви представників інших народів: *кацапня* («А наш брат галушка мовчить...Та чухається... А *кацапня* хазяйнує собі.. Культуру свою...» — В. Винниченко), *шваб* («Валігурський ненавидів *швабів* усею душею, про се Калинович знав». — І. Франко);

— назви жителів регіонів України (переважно з поділом Схід-Захід): *западенець*, *западенка*, *бендера*, *москаль* та ін.;

— у значенні «кінець, кінчено» або «смерть»: *амба*, *амбець*, *баста*, *гаплик*, *каюк*, *капут*, *кришка*, *труба*, *шабаш* та ін.;

— у значенні «самогон»: *самограй*, *шмардяк*, *бімбер* та ін.

Мовознавці зазначають, що просторіччя має специфічний склад, а саме: просторічні слова виражають головним чином лише конкретно-побутові поняття [6, с. 156; 10, с. 498]. Просторіччя формується насамперед на основі тих елементів загальнонародної мови, які з різних причин не ввійшли до складу літературної мови або ж вийшли з її складу на пізніших етапах розвитку. Значна частина тих лексичних одиниць, які на сучасному етапі розвитку української літературної мови вважаються позанормативними і ремаркуються в словниках певними обмежувальними позначками, функціонує в мові українського фольклору, вільно вживалася класиками української літератури. Джерелами подальшого поповнення просторіччя є територіальні діалекти, соціальні жаргони та розмовна мова, позанормативні запозичення з інших мов, насамперед сусідніх.

Просторіччя було тим компонентом у складі загальнонародної мови, який

прийшов на зміну територіальним діалектам перш за все в міських умовах. Соціальна база просторіччя досить широка й не завжди виразна. Його носіями є люди, які відірвалися від діалекту, але не засвоїли літературної мови. Переселенці з села в місто переходили від діалектного мовлення до мовлення «міського», поповнюючи лави носіїв просторіччя. Соціальна база просторіччя складається як з певних прошарків міста, так і жителів села, мова яких значною мірою відійшла від архаїчного типу діалекту. Але в обох випадках — це мова осіб, які недостатньо володіють літературною мовою. Етнолінгвіст М.І. Толстой проводить аналогію між територіальним та соціальним поділом мови і, відповідно, культури:

- літературна мова — елітарна культура;
- просторіччя — «третя культура» («культура для народу»);
- наріччя, говори — народна культура;
- аргі — традиційно-професійна культура [11, с. 16].

Втрата територіальної обмеженості — одна з головних відмінностей просторіччя від територіальних діалектів. У розмовній мові діалектизми є засобом вільного, невимушеного, повсякденного спілкування людей, які не володіють нормами літературної мови. Людина несвідомо замінює літературні слова і звороти їх місцевими відповідниками. Вона настільки звикає до мови свого оточення, що не помічає навіть, коли помиляється. Наприклад, товар (худоба), когут (півень), кира (сокира) тощо. Діалектизми є невід'ємною частиною письменницького арсеналу зображальних засобів. Герої творів були б фальшивими, нереалістичними, коли б говорили однаковою літературною мовою. Відображенням цього типу розмовної мови можна вважати такі репліки персонажів: *«О мой, мой! Лайдаку! Вже день, а ти спиш! Запых, як вуйко десь між смереками в лігвищі!»* — *Такими словами будить його вранці...* (О. Гончар). Ми вважаємо, що діалектизми та розмовні позанормативні вислови можуть виникати в мові літературній, нормативній лише як стилістичний прийом, щоб надати відповідного забарвлення фразі чи всій розповіді. Більшість людей, які вивчають українську мову звичним методом, учаться розмовляти літературною «чистою» мовою, але настає момент — і комунікант зіштовхується, наприклад, з діалектизмами, лексичне значення цих слів йому незрозуміле, часто смішне або грубе. Нестача таких знань призводить до непорозумінь, до неможливості проводити міжкультурний діалог. Просторіччя виникло на базі різних діалектів, кожен з яких мав свою систему. Коли виникає просторіччя, відбувається порушення діалектних систем, їх старі норми розпадаються, а нові не виникають, тому що просторіччя не функціонує як єдина цілісна система, не нормується, не кодифікується. Просторіччя — це тип некодифікованої мови.

Просторіччя постійно поповнюється за рахунок жаргонної лексики, яка приходить у сферу загального користування, як правило, у зміненому вигляді й загалом втрачає семантичний зв'язок зі своїм джерелом виникнення і специфічного побутування. Слова одного жаргону легко можуть переходити в інший, при цьому вони можуть змінювати форму й значення: *темнити* в аргі — «приховувати здобич», потім — «хитрувати (на допиті)», у сучасному молодіжному жаргоні — «говорити незрозуміло, ухилятися від відповіді».

Жаргонні слова не тільки мандрують із жаргону в жаргон, але досить часто проникають і в звичайну розмовну мову. Особливо сприятливим середовищем для цього є просторіччя.

Наприкінці ХХ століття стався справжній «жаргонний вибух» не тільки на шпальтах газет і журналів, а й у високій літературі (твори С. Жадана, Ю. Андруховича, О. Забужко та ін.). У просторіччі представлено елементи різних жаргонів, а саме: комп'ютерний жаргон: *глючить, вінда, юзер, клава*; молодіжний жаргон: *чувак, прикид, музон*; професійний жаргон військовослужбовців: *дембель, батя*; автомобілістів: *баранка, тачка*; спортсменів: *пруха, мороз* тощо. Молодіжний жаргон, який характеризується експресивністю, настановами на «сучасність», «модність» і охоплює студентський і школярський жаргони, містить чимало запозичень, зокрема англіцизмів (переважно з американського варіанта англійської мови): *кайф, класний, кльовий, люксовий, на шару, о'кей* та ін. Слова, що приходять із жаргону в просторіччя, можуть утворювати досить численні синонімічні ряди й навіть тематичні групи. Наприклад, на позначення поняття «гроші»: *бабки, рваний, дерев'яний, штука, лимон, бакси, грини, зелені, зелень, капуста* та ін. Мовець використовує у своєму мовленні жаргонні слова і вирази як засіб виразності, експресивності, тому що вони наділені яскравим стилістичним забарвленням, а також контрастують з контекстом. Такі засоби використовують з метою іронії чи самоіронії, інколи просто як невибагливий жарт. Наприклад, використання «плебейського сленгу» у творах Ліна Костенко [2, с. 111]. Незнання жаргонної лексики призводить до різнобою тлумачень під час спілкування. Помилкове вживання арготизмів, сленгу спричинює непорозуміння, комічні ситуації, а часом навіть конфлікти. Жаргонна лексика, потрапляючи в просторіччя, видозмінюється там і створює так званий інтержаргон, який призводить до відомого зближення різних соціальних різновидів мови. Наприклад: «Гей, заткайтесь, *мудодзвони!* Усі слухають! — ...виголошує один із присутніх священиків (Ю. Андрухович), «Ні чорта собі — *фраєрнулась*. Устругнула, бач, телеграмку: «Зустрічай, повернулась...» (О. Забужко).

Запозичення з інших мов також є одним із джерел поповнення просторічної лексики. Виникнення того або іншого виду постійних міжмовних зв'язків супроводиться виникненням двомовності. В умовах масової українсько-російської двомовності лексика є тим рівнем, на якому найвиразніше виявляється так звана негативна інтерференція, тобто суміш елементів лексичних систем української та російської мов. Термін інтерференція був запропонований У. Вайнрайхом і у наш час став загальнопоширеним: «Ті випадки відхилення від норм будь-якої з мов, які виникають у мовленні білінгвів внаслідок того, що вони знають більше, ніж одну мову, тобто внаслідок мовного контакту, ми будемо називати явищами інтерференції» [1, с. 22]. Серед типів лексичної інтерференції виділяють: власне лексичні запозичення, тобто слова іншої мови та кальки — лексичні (словотвірні), фразеологічні, семантичні.

Про ненормативні запозичення на рівні саме українського просторіччя можна говорити, очевидно, тільки щодо двох мов, які мали найбільший вплив на українську мову, — російської і польської. Якщо хвиля ненормативних русизмів

наприкінці ХХ ст. охопила фактично всю територію функціонування «материкової» української мови, то просторічні полонізми є ознакою західноукраїнських земель, насамперед Галичини і Волині (*файний, файно, мешти* «черевики», *ровер, кобіта* «жінка», *гербата, гарбата* «чай» тощо). Так, численні невмотивовані русизми витіснили в просторіччі Східної України власне українську лексику на рівні побутового спілкування: *беспокоїтися* «турбуватися», *канєшно* «звичайно», *ладно* «гаразд», *лічити* «лікуватися», *мішати* «заважати», *мішатися* «втручатися», *наверно* «напевно», *нада* «треба», *нравитися* «подобатися». Такі слова є перешкодою до міжкультурної комунікації. Іноземець, який вивчив українську мову, не зрозуміє зміст повідомлення, оскільки російську мову він не вивчав і не зможе зробити порівняльного аналізу двох близькоспоріднених мов.

Більшість людей, які опановують іноземну мову звичним методом, вчать розмовляти літературною «чистою» мовою, але настає момент — і комунікант зіштовхується, наприклад, з суржилом, значення суржикових слів йому незрозуміле, часто смішне або грубе. Знання мови іншого народу — суттєвий складник міжкультурної комунікації і найперший крок до налагодження успішного спілкування між представниками різних націй і культур. Нетактовне для певної культури звертання до людини через незнання мовних особливостей може унеможливити спілкування ще до його початку. Невмотивовані запозичення — свідчення невибагливості, неповаги до своєї мови. Явище ненормативного калькування є також досить продуктивним джерелом поповнення українського просторіччя: *здавати (залік, іспит)* — замість складати, *виключний* — винятковий, *відноситися (до кого-чого)* — ставитися, *заклювати (угоду, договір)* — замість укладати, *знаходитися* — замість перебувати, *рахувати* — замість вважати, *слідуючий* — замість наступний, *співставляти* — замість зіставляти, *співпадати* — замість збігатися, *учбовий* — замість навчальний та ін.

Окремі просторічні русизми вступають в омонімічні відношення з українськими словами. Навіть існує спеціальний словник, де представлено велику кількість українсько-російських міжмовних омонімів [4]. Як відомо, міжмовні омоніми — слова або словосполучення, що однаково звучать у двох мовах (які контактують), проте мають різні значення. Пор. *неділя* «один з днів тижня» — *неділя* «тиждень», *рибалка* «той, хто ловить рибу» — *рибалка* «риболовля, рибалення»; *эхо* (рос.) — *луна, відлуння* (укр.), *баня* (рос.) — *лазня* (укр.), *купол на церкве* (рос.) — *баня* (укр.). Необізнаність у системі метафоричних і символічних значень призводить до різнобою тлумачень та мовних порівнянь, на які так багаті мовні картини світу.

Помилкове вживання міжмовних омонімів спричинює непорозуміння, комічні ситуації, а часом навіть конфлікти. Масове, безсистемне проникнення елементів російської мови в структуру української мови в умовах тривалого нерівноправного їх контактування породило явище українсько-російського суржику. Користуються суржилом переважно недостатньо освічені та малокультурні люди. Використання суржику в українській літературі розпочинається одночасно з її формуванням на живій народно-розмовній основі.

Особливо помітно це виявилось в драматургії, мова якої повністю будується на мовних партіях дійових осіб (драматичні твори І. Котляревського, Г. Квітки-Основ'яненка, І. Карпенка-Карого, М. Кропивницького, М. Старицького та ін.) [7, с. 40]. У художній прозі використання суржику характеризує насамперед твори В. Винниченка, деяких прозаїків 20-х років — А. Головка, Г. Косинки та ін., у жанрі гумору — творчість Остапа Вишні [12, с. 43].

Справжній суржиковий бум в українській літературі розпочався в 90-ті роки ХХ ст., коли зникли цензурні, редакторські і под. обмеження й автори в пошуках самовираження та максимальної об'єктивності перейшли всі дотепер відомі у вітчизняній художній творчості «норми» використання цієї мовної суміші (В. Шевчук, Б. Жолдак, О. Забужко, С. Жадан, Ю. Андрухович та ін.) [8, с. 2]. Наприклад: «—*Не мішайте, пожалуста!*», «—*В завхоза спросиш*», «—*Юрка хай трима, він у нас не пйот і не курить*», «—*Да, роботка в нас не мйод*» (В. Шевчук «Зачинені двері нашого «я»»). Явище невмотивованого, нічим не виправданого вживання російських слів замість відповідних українських у розмовній мові людей, які не володіють нормами української літературної мови, проаналізовано практично у всіх працях зі стилістики та культури української мови, у підручниках та посібниках з української літературної мови. [3; 6; 9; 10]. Явище суржику критикують у різноманітних мовних колонках і на сторінках газет та журналів, у передачах на мовні теми на радіо та телебаченні, зазначають, що суржик є перешкодою мовної комунікації. Проте воно, на жаль, поки що не виявляє тенденції до зникнення. Одним із перших звернув увагу на масове вживання невинуватених русизмів в українській мові і подав рекомендації щодо їх усунення І. Огієнко [5].

Отже, вільне володіння літературною мовою дає можливість знаходити порозуміння в суспільстві, уникати конфліктів, висловлювати власну думку тощо. Знання мови й володіння нею не тотожні. Володіння мовою, тобто здатність вільно говорити й розуміти, мислити за допомогою мови, є природним явищем, універсальною властивістю, до якої змалку привчається людина і робить це автоматично, на межі свідомого й підсвідомого. Знання мови — це вже цілком усвідомлене сприйняття мови як скарбниці певних знань про людину і світ, які закарбовані в лексиці, фразеології, граматиці, інших способах мовного вираження. Знання мов у цьому сенсі слугує першоджерелом знань про національно-культурні особливості різних народів, формує міжкультурну компетентність, без чого неможливе досягнення взаємної поваги й розуміння.

Завдання міжкультурної комунікації — формування міжкультурної компетентності, необхідних знань про різні народи та культури з метою уникнення міжетнічних і міжкультурних конфліктів та встановлення комфортних умов спілкування в різних сферах та життєвих ситуаціях. А просторіччя є перешкодою на шляху до ефективної міжкультурної комунікації.

Література

1. Вайнрайх Языковые контакты (состояние и проблемы исследования). —

К.: Изд. при Киев.гос.ун-те из-го объедин. «Вища школа», 1979. — 264 с.

2. Заремська І.М. Лінгвокультурна парадигма творчості Ліни Костенко: Дис. канд.філол.наук:10.02.01 — К., 2017. — 207 с.

3. Коваль А.П. Культура української мови. — К.: Наукова думка, 1964. — 194 с.

4. Кочерган М.П. Словарь русско-украинских межъязыковых омонимов. «Ложные друзья переводчика». Словник російсько-українських міжмовних омонімів. «Фальшиві друзі перекладача». — К.: Академія, 1997. — 400 с.

5. Огієнко І. Український стилістичний словник: Підручна книжка для вивчення української літературної мови. — Львів: З друкарні Наук.товариства ім. Т. Шевченка, 1924. — 496 с.

6. Пономарів О.Д. Стилістика сучасної української мови. — К.: Либідь, 1993. — 248 с.

7. Русанівський В.М. Сила і краса (особливості мови творів В.К.Винниченка) // УМЛШ. — 1992. — №2. — С. 41–46.

8. Ставицька Л. «Блатна музика» української мови // День. — 1999. — №48 (585).

9. Сучасна українська мова // За ред. О.Д. Пономарева. — К.: Либідь, 1997. — 400 с.

10. Тараненко О.О. Просторіччя // Українська мова (енциклопедія). — С. 498–499.

11. Толстой Н.И. Язык и народная культура: Очерки по славянской мифологии и этнолингвистике// Н.И. Толстой. — М.: И-во «Индрик», 1995. — 512 с.

12. Удовиченко Г.М. Спостереження над використанням лексики і фразеології в українській драматургії 30-40-х років // Наукові записки Ужгородського державного ун-ту. — Ужгород: Вид-во Ужгородського держ.ун-ту, 1957. — Т. XXIV. — С. 3–44.

Червінська Л.М.

старший викладач

кафедри іноземних мов факультету маркетингу

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ МЕТОД В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОЇ МОВНОЇ ОСВІТИ

Анотація. стаття розглядає необхідність поєднання когнітивного та комунікативного методів у викладанні англійської мови для набуття мовних компетенцій у студентів.

Ключові слова: когнітивний, комунікативний, лінгвістична компетенція, функціональна компетенція, глобалізація.

Abstract. the article analyses the need to use the cognitive-communicative method in teaching the English language in order to acquire language competences by students.

Key words: cognitive, communicative, linguistic competence, functional competence, globalization.